

Štev.: 4202-137/2020-5

Datum: 12. 11. 2021

Projekt d.d. Nova Gorica
g. Rajko Vecchiet
Kidričeva 9a
5000 Nova Gorica

Zadeva: Projektni pogoji za projekt »Ureditev kolesarske steze in regionalne ceste R2 425/1265 Poljana-Šentvid, odsek Žerjav-Črna na Koroškem, od km 9,190 do km 10,600«

Na podlagi vaše vloge, prejete dne 15. 9. 2020 daje Zavod za ribištvo Slovenije (v nadaljevanju ZZRS) na podlagi 30. člena *Gradbenega zakona (GZ; Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr., 65/20 in 15/21 – ZDUOP)* in na podlagi 2. točke 19. člena *Zakona o sladkovodnem ribištvu (ZSRib; Uradni list RS, št. 61/2006)* in na njegovi podlagi sprejetih predpisov naslednje

PROJEKTNE POGOJE K DOKUMENTACIJI ZA PROJEKT

»Ureditev kolesarske steze in regionalne ceste R2 425/1265 Poljana-Šentvid, odsek Žerjav-Črna na Koroškem, od km 9,190 do km 10,600«

Spoštovani,

na podlagi vaše vloge z dne 15. 9. 2020 za izdajo projektnih pogojev k predloženi dokumentaciji, projektna dokumentacija za izvedbo gradnje (PZI) za rekonstrukcijo objekta »Ureditev kolesarske steze in regionalne ceste R2 425/1265 Poljana-Šentvid, odsek Žerjav-Črna na Koroškem, od km 9,190 do km 10,600«, smo pripravili projektne pogoje k predloženi dokumentaciji.

Pri izdaji projektnih pogojev smo upoštevali naslednje predloženo gradivo, PZI dokumentacija za projekt št. 14787:

- 0/2 Vodilni načrt št. 14787_0/2 (Projekt d.d. Nova Gorica, Nova Gorica, september 2020),
- 2/1 Načrt prometnih površin, št. načrta 14787_2/1, Risbe št. G.101, G.102.1-G.102.4, G.103.1-G.103.4, G.104.1-G.104.4, G.106.1-G.106.4, G.121.1-G.121.4, G.131.1-G.131.3, G.132.1-G.132.14, G.142.1-G.142.5, G.150.K1-G.150.K5, G.151.1-G.151.10, G.151.K.1.1-K.1.2, G.151.K2-K8, G.155.1-G.155.7 (Projekt d.d. Nova Gorica, Nova Gorica, junij 2020) Popis del, Predračun, (Projekt d.d. Nova Gorica, Nova Gorica, julij 2020),

- 2/2 Načrt konstrukcij št. 14787_2/2, Tehnično poročilo št. TP-01 (ElealC d.o.o, Ljubljana, junij, september 2020) Risbe št. G.231, G.232, 01.CS.RW.106, G.221, 01.DI.RW.102, 01.DI.RW.103, G.201, G.241, G.206, G.271, 01.RD.RW.107-109, 01.SH.RW.110, 01.SL.RW.002, G.202, G.231, 02.CS.RW.004-006, 02.CS.RW.103, 02.CS.RW.104, 02.DI.RW.101-102, 02.GL.RW.001, 02.LP.RW.007, 02.ML.RW.003, 02.RD.RW.105, 02.SH.RW.105, 02.SL.RW.002, 03.CC.RW.102, 03.CS.RW.004, 03.CS.RW.005, 03.FD.RW.103, 03.RD.RW.104, 03.RD.RW.105, 03.SH.RW.104, 03.SH.RW.105, 03.SL.RW.002, 05.CS.RW.003, 05.DI.RW.101, 05.GL.RW.001, 05.LP.RW.004, 05.SL.RW.002, 60.CC__0001_most MB131, 60.CS__0001_most MB131, 60.CS__0002_most MB131, 60.CS__0003_most MB131, 60.DI__0001_most MB131, 60.DI__0002_most MB131, 60.DI__0003_most MB131, 60.DT__0001_most MB131, 60.DT__0002_most MB131, 60.DT__0003_most MB131, 60.FD_RW_0001_most MB131, 70.CC__0001_most MB130, 70.CS__0001_most MB130, 70.CS__0002_most MB130, 70.CS__0003_most MB130, 70.DI__0001_most MB130, 70.DI__0002_most MB130, 70.DI__0003_most MB130, 70.DT__0001_most MB130, 70.DT__0002_most MB130, 70.DT__0003_most MB130, 70.FD_RW_0001_most MB130 (ElealC d.o.o, Ljubljana, avgust 2020),
- 2/4 Načrt vodnogospodarskih ureditev št. 14787_2/4, Tehnično poročilo, Popis del, Risbe št. G.101.1, G.102.1, G.132.1-5, G.142.1-3, G.151.1-5 (Projekt d.d. Nova Gorica, Nova Gorica, junij 2020),
- 3 Načrt EE in TK vodov št. 14787_3, Tehnično poročilo, št. načrta 14787_3, Risbe št. 1.1-5, 2, 2.1-2.5, 3-16 (Projekt d.d. Nova Gorica, Nova Gorica, februar 2020),
- 9/2 Geološko-geotehnični elaborat št.10080 (Geoinženiring d.o.o., Ljubljana, marec 2020), Risbe G.1, G.2, G.2.1, G.2.2, G.2.3, G.2.4 (3X) (Geoinženiring d.o.o., Ljubljana, junij 2020),
- 9/4 Hidrološko hidravlična študija št. C006/19, (Inštitut za vode Republike Slovenije, Ljubljana, september 2020),
- REKO Mežica-Črna na Koroškem, Projektna naloga, št. projekta 10-0102 (Direkcija republike Slovenije za infrastrukturo, april 2018).

Ker nekaterih vsebin ZZRS, ki se nanašajo na vse morebitne posege, ki so potrebni za izvedbo načrtovane rekonstrukcije ceste, premostitvenih objektov in VGU v projektni dokumentaciji ni navedenih oz. niso posebej obravnavane, vas prosimo, da v dokumentacijo smiselno vključite vsebine s področja sladkovodnega ribištva, varstva rib in njihovih habitatov s področja pristojnosti ZZRS, zato v nadaljevanju podajamo tudi vsebine, ki v predloženi projektni dokumentaciji niso obravnavane in jih je treba dopolniti.

Območje urejanja in predvideni posegi

Predmet projekta je rekonstrukcija regionalne ceste R2-425/1265 z ureditvijo kolesarske steze ob vozišču. Dela se bodo predvidoma izvajala v varovalnem pasu regionalne ceste kot vzdrževalna dela v javno korist in v varovalnem pasu reke Meže. V sklopu novogradnje kolesarske povezave in rekonstrukcije regionalne ceste projekta se obravnava ureditev odvodnjavanja meteornih in zalednih voda, obnova obstoječih podpornih in opornih zidov, izgradnja cestnih priključkov, ureditev cestne razsvetljave in vodnogospodarske ureditve (poglobitev struge, zavarovanje brežin struge, zaščita izpustnih glav prepustov-pritoki iz zaledja) in izvedba omilitvenih ukrepov zaradi posega v naravno ravnovesje vodnih in obvodnih ekosistemov reke Meže. Načrtovana je obnova mostu MB 130 in MB 131, nova brv

(brv 3) ter ureditev robnih vencev 2 prepustov. VGU zajemajo odsek Poljana Šentvid-Žerjav-Črna (A) in odsek Poljana-Šentvid od km 9,550 do km 9,720 in od km 10,340 do km 10,470 (B). Odsek A predvideva hrapavo drčo, zavarovanje cestnih zidov z grobo zložbo lomljenca v betonu. Na 400 m ureditve Meže je predvideno ponižanje nivelete z oblikovanjem enakomernega padca, na vsakih 60 m talni prag (6x) iz lomljenca v betonu v grobi izvedbi z zaključnim pragom. Umestitev motilnih skal, poglobitve struge od 0,5 m do 1 m, dno struge se na celotni trasi izvede v enaki širini 8-10 m. V ureditev spada tudi dvostopenjski prag s tolmoni, zavarovanje temeljev obstoječih cestnih zidov in naravne brežine na L in D strani brežine z ribjimi skrivališči okroglega prereza, ponižanje terena za vzpostavitev večjega pretočnega prereza na dolžini okoli 400 m, talni pragovi in motilne skale. S temi ukrepi je načrtovana trasa izven poplavne nevarnosti in izven razredov poplavne nevarnosti. Predvidena je prestavitev plinovoda na nov robni venec mostne konstrukcije. Odsek B predvideva samostojno kolesarsko pot ob levem bregu reke Meže v dolžini 175 m, ki se zaključi z leseno brvjo preko struge, Brvjo 3.

Ribiško upravljanje in varstvo rib

Iz prejete dokumentacije in iz podatkov Ribiškega katastra je razvidno, da se glede na Uredbo o določitvi meja ribiških območij in ribiških okolišev v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 52/2007) obravnavana kolesarska steza nahaja na Slovenjegraškem ribiškem okolišu. V skladu s koncesijsko pogodbo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ribiškogojitevnim načrtom 2006-2010, ki ga je potrdila pristojna upravna enota, ter Letnim programom 2021, ki ga je potrdil Zavod za ribištvo Slovenije, ribiško upravljanje v Slovenjegraškem ribiškem okolišu izvaja Koroška ribiška družina.

Meža je od Mežice do Prevalij ribolovni revir *Meža 3*. Predmetni ribiški revir poseljujejo ribje vrste, navedene v *Preglednici 1*.

Za sladkovodne vrste rib se varstvo izvaja po *Uredbi o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah* (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 - odl.US 96/8, 36/09, 102/11, 15/14, 64/16 in 62/19), *Pravilniku o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah* (Uradni list RS, št. 99/2007, 75/2010), *Pravilniku o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam* (Uradni list RS, št. 82/2002, 42/2010) in *Habitatni direktivi Sveta Evropske skupnosti o ohranjanju naravnih habitatov ter divje favne in flore, Aneks II in V* (92/43/EEC z dne 21.5.1992).

Preglednica 1: Vrstni sestav in varstveni status rib v revirju Meža 3.

Vrsta	Znanstveno ime	Uredba	Habitatna direktiva	Rdeči seznam	Pravilnik mera (cm)	Varstvena doba
potočna postrv	<i>Salmo trutta fario</i> Linnaeus, 1758	-	-	E	25	01.10. - 28.02.
šarenka	<i>Oncorhynchus mykiss</i> (Walbaum, 1792)	-	-	-	/	01.12. - 28.02.
lipan	<i>Thymallus thymallus</i> (Linnaeus, 1758)	-	5	V	30	01.12. - 15.05.
kapelj	<i>Cottus gobio</i> Linnaeus, 1758	H	2	V	-	-

Legenda:

Habitatna direktiva = Evropsko pomembna vrsta= Direktiva sveta Evrope 92/43/EGS o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst

2	živalske vrste v interesu Evropske skupnosti, za ohranjanje katerih je treba določiti posebna ohranitvena območja
5	živalske vrste v interesu Evropske skupnosti, pri katerih za odvzem iz narave in izkoriščanje lahko veljajo ukrepi upravljanja

Uredba = Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 - odl.US 96/8, 36/09, 102/11, 15/14, 64/16 in 62/19).

H	vrsta, katere habitat se varuje
---	---------------------------------

Rdeči seznam = Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Uradni list RS, št. 82/2002, 42/2010)

E	prizadeta vrsta
V	ranljiva vrsta

Pravilnik = Pravilnik o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah (Uradni list RS, št. 99/2007, 75/2010)

Po podatkih Ribiškega katastra ribolovni revir *Meža 3* poseljujejo 4 vrste rib. Šarenka je tujerodna vrsta v donavskem povodju; ostale vrste rib so domorodne.

Z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah je zavarovan habitat kaplja.

Po *Habitatni direktivi* sta zavarovani 2 vrst rib, kapelj je uvrščen v Prilogo 2, lipan pa v Prilogo 5 predmetne direktive.

Na *Rdeči seznam ogroženih živalskih vrst* so uvrščene 3 vrste rib; potočna postrv je uvrščena v kategorijo prizadeta vrsta (E), lipan in kapelj pav kategorijo ranljiva vrsta (V).

S *Pravilnikom o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah*, ki določa lovno mero in varstveno dobo, so zavarovane 3 lovne vrste rib.

Po podatkih Zavoda za ribištvo Slovenije se v Meži na celotnem obravnavanem območju nahajajo drstišča potočne postrvi in lipana, ki sta v reki tudi stalno prisotni vrsti. Potočna postrv in lipan sta litofilni drstnici; litofilne drstnice ikre odlagajo na prodnato in kamnito podlago.

Na celotnem obravnavanem območju je evidentirana prisotnost kaplja. Kapelj je vrsta ribe, katere habitate se varuje. Gre za ribjo vrsto, ki živi na stalnih mestih in ne migrira na daljše razdalje. Ker kapelj ne migrira na daljše razdalje, prisotnost vrste na odseku vodotoka pomeni, da lahko na obravnavanem odseku Meže potrdimo tudi prisotnost drstnega habitata. Prav tako bi predvidena gradbena dela lahko negativno vplivala na drst ostalih vrst rib, prisotnih v obravnavanem revirju; ZZRS za vse vrste nima podatka o točni lokaciji drstišč, zato se upošteva načelo previdnosti.

Ugotovitve in opredelitev do načrtovanih posegov

Ekološko stanje Meže je slabo zaradi slabega kemijskega stanja in njenih hidromorfoloških obremenitev zaradi regulacij in drugih ureditev struge [1]. Z regulacijami se manjša heterogenost habitatov v vodotoku in posledično se manjša biodiverzitet, nižata se samočistilna sposobnost in pretok hranil v vodotoku kar predstavlja velik pritisk na ekosistem vodotoka – to vpliva na vitalnost in stabilnost ekosistema [2]. Dolgoročne posledice neprimernih posegov v strugo vodotoka so uničena drstišča rib in zmanjšana ali uničena

raznolikost habitatov rib. Reguliranje in poglobljanje vodotoka spreminjata hidravlične lastnosti vodotoka gor in dolvodno. Režim vode se spremeni, na odseku se poveča naklon, v zgornjem delu vodotoka se poveča hitrost in voda hitreje odteče, v spodnjem delu vodotoka pa se še poveča poplavna ogroženost. Tendencia urejanja vodotoka je s čim manjšimi posegi v vodotok, v njegove brežine, ureditve naj bodo sonaravne, s posegom **največ v eno brežino**. V tem delu predvidenih posegov je Meža še neregulirana in naravna, slikovita soteska, kjer se izmenjujejo globoki tolmini in brzice, ob brežinah in med kamni so številna skrivališča za vodni živelj, po celotnem odseku predvidenih del so prisotna drstišča potočne postrvi. Menimo, da bi regulacija struge, poglobljanje dna in novo formiranje in utrjevanje obeh brežin reke Meže na razdalji 400 m, v tem delu bistveno poslabšala njeno ekološko in ekosistemsko funkcijo in bi poseg povzročil nepopravljivo škodo na ribjem življu in njegovem habitatu, kar je s stališča rib in ribištva nesprejemljivo. Poudarjamo, da je Meža zelo prodonosna reka, in bi širitev, večanje naklona njenih brežin in poglobljanje struge vplivala na hitrost vode, zasipavanje tolmunov in slabšo poplavno varnost dolvodno, hkrati pa predvidene ureditve niso zastavljeno trajnostno in sonaravno in bi zahtevala nove posege v strugo, kar je s stališča ribištva nedopustno.

Prav na predvideni regionalni kolesarski stezi na relaciji Poljana Šentvid Žerjav se bi posegalo v naravno strugo Meže v obsegu in na način, ki s stališča sladkovodnega ribištva, varstva rib in njihovih habitatov ni sprejemljiv s predvidenimi omilitvenimi ukrepi, zato na takšen način gradnja in umeščanje kolesarske steze na predviden način na tem območju **ni dovoljena**. Sprejemljiva je le obnova dotrajane infrastrukture.

Aktualna strategija razvoja slovenskega turizma ima ključne strateške razvojne usmeritve za turizem v procesu skrbnega načrtovanja in umeščanja v prostor, ki bo imel čim manjše negativne vplive na okolje [4]. Na podlagi terenskega ogleda dne 30. 4. 2021 ter ugotovljenega dejanskega stanja in prostorskih omejitev ugotavljamo, da umeščanje kolesarske steze ob Mežo na tem odseku in ob upoštevanju kumulativnih vplivov vseh načrtovanih posegov na drugih odsekih obravnavane kolesarske poti glede na usmeritve za vzdržno urejanje vodotokov in obvodnega sveta predstavlja razvrednotenje vodotoka in uničenje habitata vodnega življa ter zmanjšanje ribolovne kakovosti vode [5]. Predstavljeni omilitveni ukrepi ne morejo biti primer dobre prakse umeščanja kolesarske steze v prostor.

Opozarjamo, da projektu ni predloženega načrta za Brv 3.

Glede na lokacijo načrtovanih posegov na območju vodotoka Meže ter ob upoštevanju podatkov o populacijah rib, ki živijo v vodotokih na obravnavanem območju, menimo, da lahko imajo načrtovana dela na območju vodnih zemljišč kratkoročne negativne vplive na ribje populacije v času izvajanja gradbenih del, dolgoročne pa v primeru za ribe neustrezne izvedbe ali obratovanja načrtovanih objektov – posebej v smislu možnih izpustov onesnaževal v vodotok, časovno neustreznega izvajanja del (v času drsti rib), podaljšanega časovnega razpona del na vodotoku, sočasnega dela na drugih odsekih ali za ribe neustreznih posegov v brežine vodotoka (utrjevanje, odstranjevanje vegetacije, ipd.).

Največji neposredni negativni vpliv na populacije rib in njihove habitate lahko imajo:

- kumulativni vplivi vodnogospodarskih posegov na daljšem odseku Meže, kot je izvedba posegov za izgradnjo kolesarske steze na daljšem odseku oz. na več zaporednih odsekih

ter v primeru križanja s cestno ali elektroenergetsko infrastrukturo oz. pri vzporednem poteku infrastrukture z vodotokom,

- vpliv posegov na drstišča v času drsti rib,
- spreminjanje hidromorfoloških lastnosti vodotokov, npr. razširitev struge, spreminjanje vodnatosti, globin vode, padca nivelete,
- kaljenje vode zaradi izvajanja del na brežinah vodotokov ali v primeru odlaganja izkopanega materiala na območje struge in brežin,
- morebitna izvedba obrežnih zavarovanj in posegov v dno struge v območju vodnatega dela struge vodotoka,
- odstranjevanje obrežne vegetacije – t.i. čiščenje zarasti (zmanjševanje površine skrivališč za ribe in osenčenosti struge),
- morebitno odstranjevanje rečnega sedimenta (npr. odstranjevanje ali premeščanje proda pri izkopih - posebej problematično je v času drsti rib in njihovega juvenilnega razvoja),
- spreminjanje hidromorfoloških lastnosti vodotokov, npr. razširitev struge vodotokov; posledica razširitve struge je prevelika izpostavljenost vodnih habitatov soncu, plenilcem in ostalim dejavnikom,
- poravnava dna struge (npr. na lokacijah prečkanja vodotokov), ki onemogoča tvorjenje različnih habitatov za ribe in dinamiko vodnega toka, ki ustreza ribam in je del njihovega habitata,
- onesnaževanje vodotoka (npr. pri betoniranju, izkopih, deponiranju materialov ali zaradi olj in maziv, ki se uporabljajo za gradbene stroje),
- morebiten neprimeren način umestitve brvi, ki ni predmet tega projekta, predstavljajo pa dodatno obremenitev vodotoka,
- morebitno neupoštevanje projektnih pogojev ter neusklajenost izvedbe del s strani izvajalcev posegov.

Glede na lastnosti območja, kjer so načrtovani obravnavani posegi, posebej izpostavljamo pomen prehodnosti vodotoka za ribe, prodonosnosti in naravne dinamike prodišč ter obstoj skrivališč za ribe ter obrežne vegetacije. Bistvenega pomena je ohranjanje in varovanje vodnih habitatov ribjih vrst na območju, kjer bo prihajalo do posegov ter dolgoročno zagotavljanje vzdolžne prehodnosti vodotoka za vrste rib, ki so slabši plavalci.

Med negativnimi vplivi na ribe izpostavljamo, da je lahko v primeru neustrezne izbire termina za izvedbo del motena drst potočne postrvi, ki se drsti v jesensko zimskem času, ali drst lipana in kaplja, ki se drstita spomladi. Zaradi navedenega je treba izvajati dela na način, da ne bo negativnih vplivov na ribe, ki se lahko pojavljajo na daljšem odseku v dolvodni smeri.

Bistvenega pomena je ohranjanje in varovanje vodnih habitatov ribjih vrst na območju, kjer bo prihajalo do posegov ter omogočanje prehajanja ribam po vodotoku. Izpostavljamo pomen prehodnosti načrtovanih pragov, ki morajo ribam omogočati prehajanje pri vseh pretokih; običajno je prehodnost prečnih objektov problematična v času nizkih pretokov.

Na območju vodnogospodarskih posegov Meže obstaja možnost za razrast japonskega dresnika, ki je izjemno agresivna tujerodna vrsta, zato je nujno izvajanje ukrepov za preprečitev nadaljnjega razraščanja japonskega dresnika. V primeru odstranitve domorodne obrežne zarasti je nujna takojšnja zasaditev brežin v čim večji meri z dovolj velikimi domorodnimi drevesnimi in grmovnimi vrstami, ki bodo preprečile razrast japonskega dresnika v prihodnji vegetacijski sezoni. V nasprotnem primeru oz. v primeru, da se domorodna

drevesna in grmovna vegetacija ne nadomesti, bo japonski dresnik zarastel brežine do takšne mere, da bo bistveno oteženo izvajanje vzdrževalnih in ostalih posegov v prihodnjih letih.

V okviru načrtovanih posegov je treba slediti najnovejšim smernicam in tehničnim rešitvam, ki predstavljajo dobro prakso pri izvajanju posegov v vodotoke. Med projektnimi pogoji podajamo vsebine, ki naj služijo za načrtovanje hidrotehničnih ureditev na sonaravni način.

Glede na varstveni status ribjih vrst, ki poseljujejo vodotoke na območju, predvidenem za gradnjo premostitvenih objektov ter za izvedbo vodnogospodarskih ureditev, ter v skladu s trajnostno rabo rib in ohranjanjem ribolovnih virov, **daje Zavod za ribištvo Slovenije k predloženi dokumentaciji (PGD) naslednje projektne pogoje**, ki morajo biti upoštevani pri izdelavi projektne dokumentacije (PZI) za izvedbo predvidenih gradbenih del ter pred samim začetkom gradbenih del na območju vodnih in priobalnih zemljišč Meže.

Splošni projektni pogoji

- V izogib kumulativnim negativnim vplivom posegov, ki so v okviru različnih projektov načrtovani na daljšem odseku reke Meže gorvodno od Poljane, naj se načrtovanje posegov v okviru obravnavanega projekta uskladi z ostalimi načrtovanimi posegi (glede časovne izvedbe, glede dimenzij struge, glede preprečevanja goloseka na brežinah, glede zagotavljanja razgibane morfologije struge, itd.).
- V okviru projekta naj se načrtuje izvedbo sonaravnih posegov v profilu struge Meže. Za izvedbo omilitvenih ukrepov (razpoložljiv prostor) je treba izvedbo ukrepov pred začetkom del uskladiti z ribiško stroko.
- Z gradbenimi stroji naj se posega v vodni in obvodni prostor le, kolikor je to nujno potrebno; zemeljska dela, izkopavanja na območju brežin je treba tehnično izpeljati tako, da se v čim večji možni meri zmanjša vpliv kaljenja vode. Med izvajanjem gradbenih del se za izvedbo le-teh ne zajema vode iz vodotokov.
- Gradnja mora biti načrtovana tako, da se ne poslabšuje oziroma ne preprečuje izboljšanja stanja vodotoka Meža. Ohranjata naj se zgradba in delovanje vodnega in obvodnega ekosistema.
- Reguliranje delov (razširitev struge) vodotokov, ki bi pomenil znižanje nivoja vode, ni dopustno.

Varovanje habitata

- Vsak poseg v ribiški okoliš mora biti načrtovan in izveden na način, ki v največji mogoči meri zagotavlja ohranjanje rib, njihove vrstne pestrosti, starostne strukture in številčnosti tako, da se struga, obrežji in dno vodotoka ohranja v čim bolj naravnem stanju, da se ohranja obstoječa dinamika, hidromorfološke lastnosti in raznolikost vodotoka, da se objekti gradijo na način, ki ribam omogoča prehod ter da se ohranja ali obnovi naravna osenčenost oz. osončenost struge in brežin.

- Gradbena dela na vodnem zemljišču in v priobalnem pasu naj se izvedejo po principih sonaravnega urejanja voda. Dela naj bodo načrtovana in izvedena tako, da se ohranja povezanost oziroma celovitost vodnega prostora. Investitor oz. izvajalec mora na lokacijah posegov v vodotok zagotoviti dolgoročno prehodnost vodotoka za ribe, ki bo ribam omogočala prehajanje in prosto razporejanje.

Preprečevanje onesnaževanja voda

- Med gradnjo in po njej se na območju vodnega zemljišča ali v sami strugi vodotoka ne sme odlagati nobena vrsta materiala, ki se uporabljajo pri gradnji, ali onesnažene vode s kakršno koli snovjo z območja delovišča, ki je strupena za ribe.
- Začasne deponije (v času izvajanja posegov) morajo biti urejene na način, da je preprečeno onesnaževanje vode. Načrtovana mora biti odstranitev vseh ostankov gradbenega materiala in kakršnih koli odpadkov na primerno deponijo.
- Med gradnjo in obratovanjem protipoplavnih objektov ter pri izvajanju rednih vzdrževalnih del mora biti preprečeno izcejanje goriva, olj, zaščitnih premazov, organsko obremenjenih fekalnih voda in drugih škodljivih oziroma strupenih snovi v vodotok ali na območje vodnega zemljišča.
- Preprečeno mora biti vsakršno onesnaženje vodotoka na območju načrtovanih gradbenih del, pri izgradnji in obratovanju objektov ter pri izvajanju rednih vzdrževalnih del. Preprečeno mora biti tudi pronicanje organsko ali kemično obremenjenih voda v podtalnico.

Varovanje ribjih vrst in drstišč

- Z gradbenimi stroji ni dovoljeno posegati na območja drstišč v času drsti, kar se preveri v sodelovanju s Koroško ribiško družino.
- Prepovedano je posegati oziroma vznemirjati ribe na drstiščih rib med drstenjem. Dela na območju vodnih in priobalnih zemljišč, ki lahko vplivajo na kakovost vode in vodni režim, se mora načrtovati in opraviti izven drstne dobe ribjih vrst, ki poseljujejo vodni prostor Meže (*Preglednica 1*) ter v koordinaciji s Koroško ribiško družino.
- Dela na posamezni lokaciji naj se izvajajo združeno, tako da ne bo prihajalo do ponovnih poseganj v strugo vodotoka na isti lokaciji.
- Vožnja z gradbeno mehanizacijo po strugi vodotoka ni dopustna. Vsa načrtovana dela se morajo z gradbenimi stroji v čim večji meri izvajati na kopnem, z brežin, izven struge vodotoka ali z ustrezno izvedenega dostopnega nasutja v strugi.

Obveščanje izvajalca ribiškega upravljanja

- Gradbena dela, ki lahko vplivajo na kakovost vode in vodni režim, se izvajajo v času izven drstne dobe rib ter v koordinaciji s pristojnim izvajalcem ribiškega upravljanja, Koroško ribiško družino. Investitor oz. izvajalec mora o predvidenem času izvajanja gradbenih del pravočasno obvestiti pristojnega izvajalca ribiškega upravljanja (14 dni pred začetkom del), da ta lahko izvede ali organizira izvedbo intervencijskega odlova rib na predvidenem območju posega oziroma predelu, kjer je ta vpliv še lahko prisoten. Če bodo dela potekala etapno in daljše časovno obdobje, mora izvajalec obvestiti pristojno ribiško družino ob vsakem novem posegu v strugo tako, da se lahko intervencijski odlovi po potrebi opravijo pred vsakim novim posegom v območje vodotoka.

Detajlni projektni pogoji

1. Dela na območju struge vodotoka Meža oz. gradbena dela, ki lahko vplivajo na kakovost vode in vodni režim, se lahko izvajajo samo v času izven drstne dobe rib (glej *Preglednico 1*) in v koordinaciji s pristojno Koroško ribiško družino. Posegi v strugo reke Meže **niso dovoljeni med 1. 10. tekočega leta in 15. 5. prihodnjega leta**. Zaradi variabilnosti časa drsti ribjih vrst in lokacij drstišč se **mora čas izvajanja del uskladiti s pristojno ribiško družino**. V kolikor se ribje vrste v vodotokih začnejo drstiti kasneje od začetka predpisane varstvene dobe, se dela v sodelovanju s pristojno ribiško družino lahko izvajajo do začetka drsti. Enako velja tudi v primeru zakasnjene drsti.
2. V obdobju drsti ribjih vrst so dovoljena dela v okviru izvedbe načrtovanih objektov le na način, da to ne bo vplivalo na kakovost vode in vodni režim v obravnavanih vodotokih (npr. dela na kopnem, izven struge reke Meže). Izvajanje del mora biti predhodno usklajeno s Koroško ribiško družino.
3. Zaradi obsega predvidenih posegov v vodna in priobalna območja Meže ter ob upoštevanju izvedbe več različnih projektov na tem območju je pred začetkom del obvezen usklajevalni sestanek med izvajalcem del (prisoten mora biti vodja del oz. vodja gradbišča) in ZZRS. V primeru, da bodo dela potekala več kot mesec dni se s strani izvajalca zagotovi ihtiološki nadzor.
4. Dela na brežini naj se v čim večji meri izvajajo v času nizkih pretokov.
5. Dogradnja kolesarske steze ob desni brežini Meže ob regionalni cesti se ne izvede. Obnova dotrajanega vozišča je sprejemljiva v obsegu, ki ne vključuje poseganja v obstoječo strugo (dno in brežine) reke Meže.
6. Preprečevanje ali slabšanje vzdolžne prehodnosti Meže za ribe (prehodnost vodotoka) ni dovoljeno. Izvedba vodnogospodarskih ureditev na območju vodotokov mora v času nizkih pretokov ribam omogočati nemoteno prehajanje po vodotoku (brez prekinjene zveznosti vodotoka).

7. Posegi v dno struge reke Meže **niso sprejemljivi**. Dno struge mora ostati naravno in se ne sme poglobljati ali oblagati s kamnom v betonu. Skal in kamnov se ne odstranjuje iz struge potokov.
8. Pri vseh utrjevanjih brežin (suho, beton) na nivoju stalne vodnatosti naj se kamni polagajo v izrazito nepravilni obliki na način, da se med njimi vzpostavijo luknje. Posamezni kamni v peti zložbe morajo štrleti v strugo kot motilci toka. (npr. večje skale samice volumna 1-2 m³, lahko po tri skupaj). V kolikor je na brežinah potrebna izvedba kamnite zložbe v betonu, beton ne sme prekrivati zunanje tretjine kamnov.
9. Obnovljeni podporni zidovi morajo biti načrtovani s temeljenjem in izvedbo izven stalno vodnatega območja struge vodotoka.
10. V primeru gradnje novih AB opornih zidov neposredno ob strugi vodotokov (stalno vodnati nivo) morajo biti v spodnjem delu brežine na nivoju nizkega ali srednjega pretoka (sQ_{np} ali sQ_{sp}), vgrajeni motilni kamni ali skale, z dovolj velikimi vmesnimi luknjami oz. razmiki, ki razbijejo vodni tok in zmanjšajo spodjedanje brežin, hkrati pa nudijo skrivališča ribam. Ob desnoobrežni oporni zid se na 10 – 15 m vgradi motilce vodnega toka, npr. večje skale samice 1-2 m³, lahko po tri skupaj.
11. Po zaključeni izvedbi del mora biti v času nizkih pretokov ribam omogočeno nemoteno prehajanje po vodotoku (brez prekinjene zveznosti vodotoka) na celotnem odseku posegov pri vseh pretokih.
12. Odvodnjavanje meteornih voda z mostov in s cest z izlivom neposredno v vodotoke na obravnavanem območju zaradi vnosa onesnaževal v vodotok in vodne habitate ter zaradi ogrožanja ribjih populacij ni dovoljeno. Vse meteorne vode, ki se izlivajo z mostov in cestišča, morajo biti prečiščene do te mere, da ne poslabšujejo kvalitete voda in ne vplivajo negativno na ekološko stanje vodotokov – izvedba lovilcev olj. V kolikor to ni mogoče, se meteorne vode preusmeri v čistilno napravo preko kanalizacijskega omrežja.
13. V času izvajanja načrtovanih posegov je potrebno kontinuirano spremljati povečanje kalnosti oz. motnosti vode. Načrtovani naj bodo ukrepi, katerih namen je znižanje kalnosti vode med izvajanjem posegov. Kaljenje vodotoka mora biti omejeno na čim krajše časovno obdobje in ne sme neprekinjeno trajati več kot 3 dni. V kolikor se med izvajanjem načrtovanih posegov ugotovi, da je kalnost vodotoka zaradi posegov presegla priporočeno vrednost za suspendirane snovi v salmonidnih in ciprinidnih vodah, ki je navedena v Uredbi o kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib (Uradni list RS, št. 46/2002) ali obstaja možnost pogina rib in drugih vodnih organizmov ali možnost dolgoročnih negativnih posledic na dristiščih na obravnavanem območju, je potrebno izvajanje posegov nemudoma zaustaviti.
14. V času izvajanja teh del mora biti onesnažena ali kalna voda ustrezno filtrirana, preusmerjena oz. prečrpana, da ne bo prihajalo do nepotrebnega kaljenja vode in spiranja cementa v Mežo.
15. V času gradnje, je potrebno preprečiti padanje gradbenega materiala (okruškov in malte) in ostalih elementov obstoječih utrjenih brežin v vodotok. V primeru, da gradbeni material nenačrtovano pade v strugo vodotoka, se ga nemudoma odstrani.

16. Obstoječa obrežna vegetacija se mora ohranjati v največji možni meri; oz. se obrežne vegetacije, ki nudi skrivališča ribam in preprečuje segrevanje vode, ne odstranjuje. V primeru, da se odstranitvi dela vegetacije ni mogoče izogniti, naj se vegetacijo še v isti rastni sezoni nadomesti z avtohtono drevesno in grmovnato obrežno zarastjo. Zgolj zatravitev z avtohtonimi vrstami trave na območju brežine ne zadostuje.
17. Skrivališča za ribe naj se nikjer ne izvedejo z betonskimi cevmi, ampak z večjimi skalami ali kamni v skupinah (po 2-3 skale skupaj); premer skal naj znaša vsaj 1,5 m oz. volumna vsaj 2 m³ ali več) na način, da jih visoke vode ne bod odnesle (npr. vkop v dno= Skale naj bodo s strugo nameščene na lokaciji struge, kjer je tekom leta zagotovljena stalna vodnatost.
18. V največji možni meri je treba določiti in izvesti ukrepe za preprečitev razširjanja invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst na območju struge in brežin potokov. Zaradi možnosti pojava invazivne tujerodne vrste japonski dresnik (*Fallopia japonica*) na tem območju je treba že v času gradnje paziti, da se z zemljino drugotnega izvora pri zatratitvi ne vnese korenin ali semen invazivnih tujerodnih rastlin na brežine vodotoka. Dolgoročno mora biti načrtovana košnja in odstranjevanje japonskega dresnika.
19. Izvajalcu ribiškega upravljanja mora biti v času izvajanja del ob predhodnem dogovoru omogočen dostop do lokacij izvajanja del na območju vodotoka Meža in prisotnost pri izvajanju vseh načrtovanih posegov.

V skladu s 57., 58. in 59. členom ZSRib mora investitor oz. izvajalec pristojnemu izvajalcu ribiškega upravljanja, Koroški ribiški družini, povrniti škodo na ribah, do katere bi prišlo zaradi zastrupljanja, onesnaževanja oziroma čezmernega obremenjevanja voda in nezakonitega poseganja v vode zaradi načrtovanih posegov.

Prosim vas, da v skladu s trajnostno rabo rib in ohranjanjem ribolovnih virov projektno dokumentacijo za potrebe nadaljnjega načrtovanja in izvedbe posegov smiselno dopolnite z navedenimi vsebinami s področja sladkovodnega ribištva. Prosim vas, da projektne pogoje ZZRS smiselno vključite v tekstualni del projektne dokumentacije (vodilna mapa, tehnično poročilo in načrti) in priložite manjkajoče načrte za Brv 3.

Predlagamo, da se v fazi nadaljnjega načrtovanja dogovorimo za usklajevalni sestanek ključnih deležnikov s strani projektantov, izvajalcev posegov na različnih odsekih Meže in mnenjedajalcev.

Vsebinsko dopolnjeno projektno dokumentacijo prosim posredujte na ZZRS – lahko v elektronski obliki na naslov info@zzrs.si. Posredovano dokumentacijo bo ZZRS ustrezno preučil in v skladu s svojimi pristojnostmi ob ugotovljeni usklajenosti s predpisi, ki urejajo sladkovodno ribištvo, v najkrajšem možnem času izdal mnenje k projektni dokumentaciji za posege v obsegu kolesarske steze na odseku Žerjav-Črna na Koroškem.

Pripravila:

Direktor:

mag. Maša Čarf, univ. dipl. biol.

Rado Javornik, univ. dipl. inž. kmet.

Viri in literatura:

- [1] Pomembne zadeve upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Ministrstvo za okolje in prostor, Ljubljana, avgust 2020), na povezavi https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwizwZjF9s_uAhU4AGMBHd8sDSsQFjAAegQIAhAC&url=https%3A%2F%2Fwww.gov.si%2Fassets%2Fministrstva%2FMOP%2FDokumenti%2FVoda%2FNUV%2FNUV-III%2FPZUV_2020.pdf&usq=AOvVaw0UY6mYGE4_Ax_VmH4npL_5
- [2] Gostner W., Alp M., Schleiss A.J., Robinson C.T., 2012. The hydro-morphological index of diversity: a tool for describing habitat heterogeneity in river engineering projects, Hydrobiologia, september 2012.
- [3] Kolesarjem prijazna infrastruktura, Smernice za umeščanje kolesarske infrastrukture v urbanih območjih (Ministrstvo za infrastrukturo Republike Slovenije, Ljubljana, avgust 2017) na povezavi https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/cycling-guidance/priloga_3_kolesarjem_prijazna_infrastruktura.pdf
- [4] Priročnik za razvoj kolesarskih destinacij <https://skupnostobcin.si/wp-content/uploads/2016/06/5.pdf>
- [5] CRP-Pravila za vzdržno urejanje vodotokov in obvodnega sveta. Končno poročilo, Ljubljana. (Univerza v Ljubljani, Oddelke za krajinsko arhitekturo, december 2005)

Priloge:

- Fotografije slikovite naravne soteske Meže s številnimi tolmoni, brzicami in skrivališči za ribe – ugotovljeno dejansko ugodno stanje na terenskem ogledu dne 30. 4. 2021.

Poslati:

- Projekt d.d. Nova Gorica, Kidričeva 9a, 5000 Nova Gorica, po pošti, in na rajkov@projekt.si, v vednost po elektronski pošti,
- Koroška ribiška družina, koroska.ribiska.druzina@amis.net, paradiz.t@gmail.com in vili.kasnik@gmail.com, v vednost po elektronski pošti,
- ZRSVN, območna enota Maribor, zrsvn.oemb@zrsvn.si, v vednost po elektronski pošti,
- Inšpekcija za lovstvo in ribištvo, sasa.leksan@gov.si, v vednost po elektronski pošti
- Arhiv ZZRS, tu.